

IBER 1501

1. forelesning

Den spanskspråklige verden

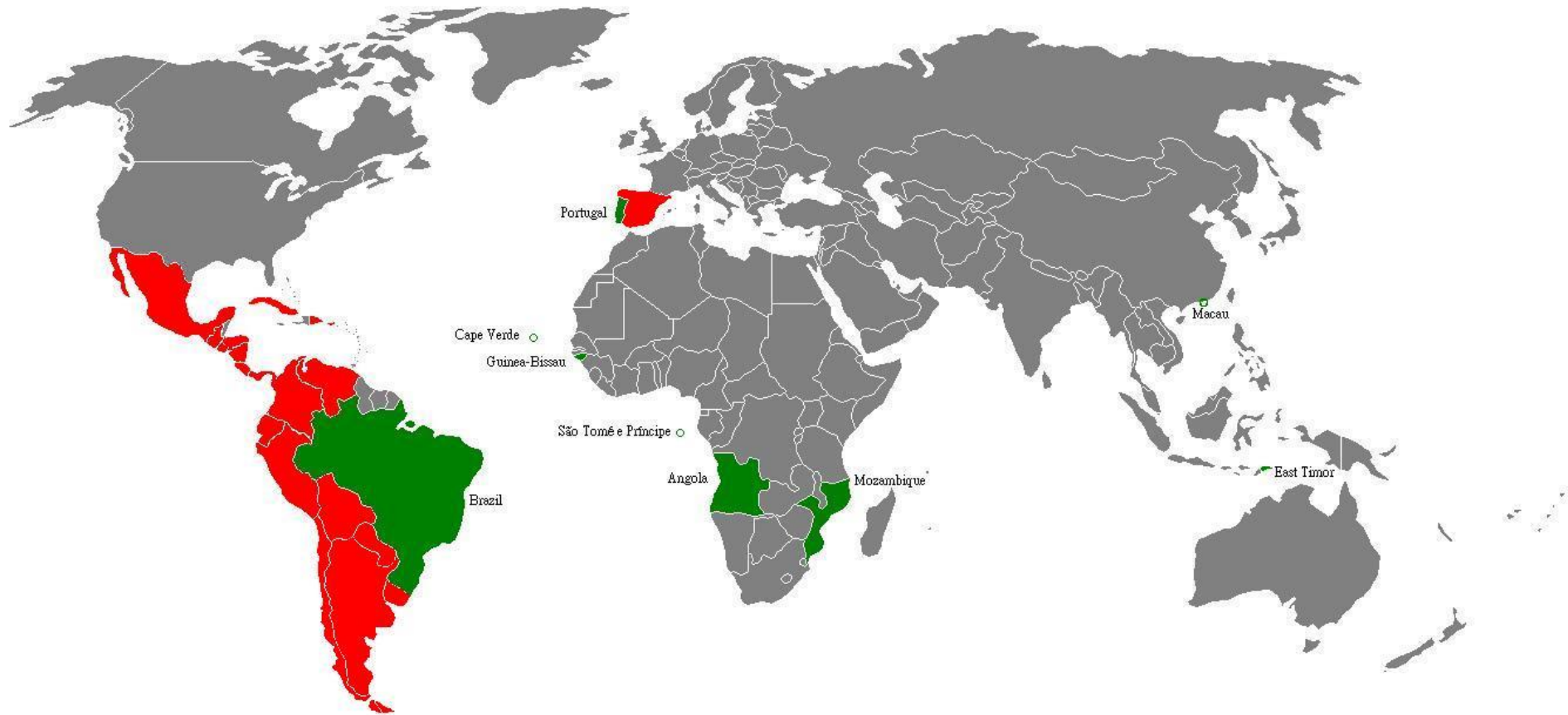
Morsmål til ca. 400 millioner mennesker:

- Mexico (ca. 105 mill.)
- Colombia (ca. 45 mill)
- Spania (ca. 43 mill.)
- Argentina (ca 40 mill.)
- U.S.A. (ca. 30 mill. ?)
- Peru (28 mill.)
- Venezuela (ca 25 mill.)

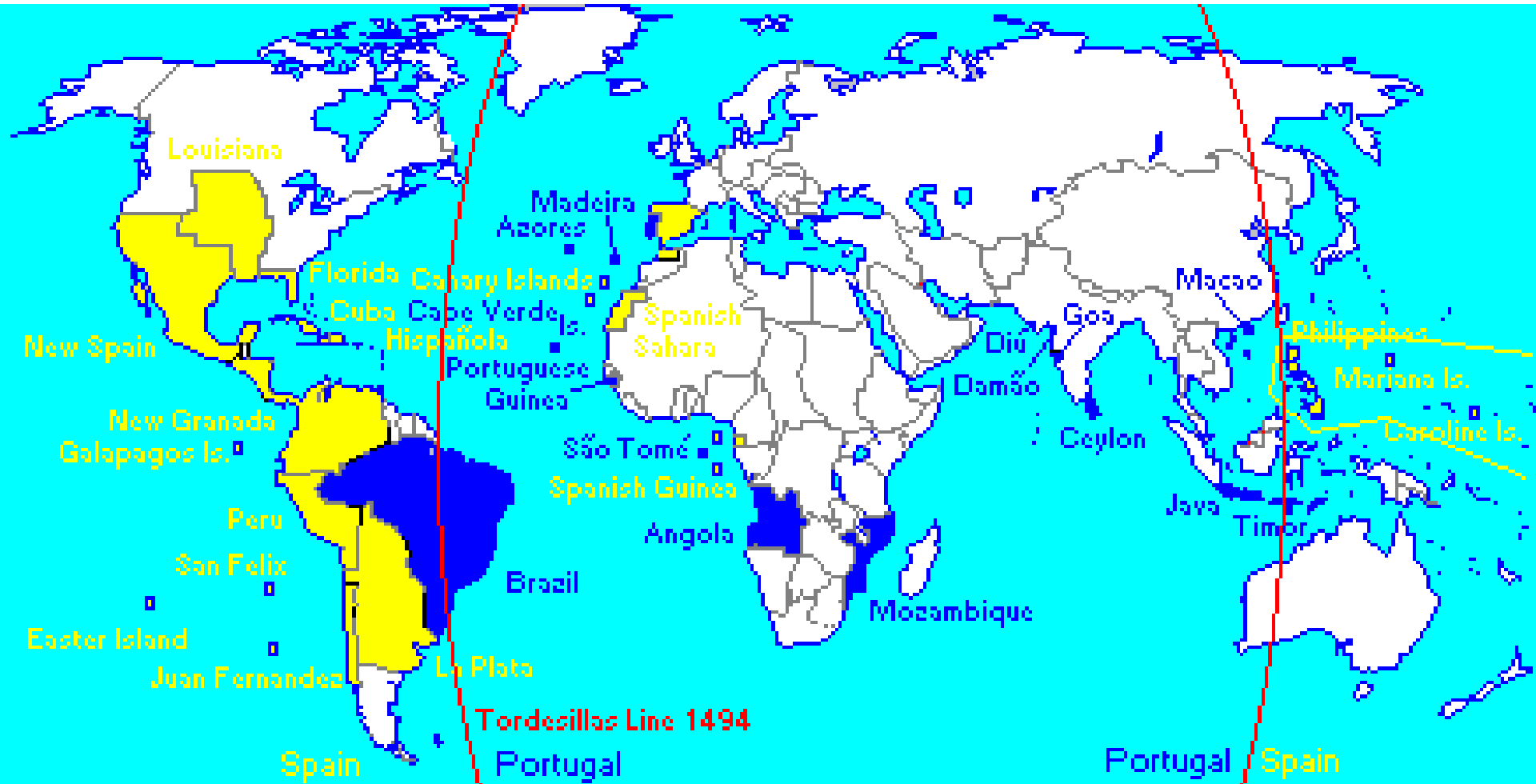
Den portugisisktalende verden

- Morsmål til mer enn 200 millioner
 - Brasil (190 millioner) (+ 234 andre språk...)
 - Portugal (10 millioner)
 - Angola (6 av 11 millioner)
 - Mozambique (2 av 19 millioner)
 - USA: (2 av 250 millioner)
 - Frankrike: (1,5 av 60 millioner)
 - Sør-Afrika: (1 av 44 millioner)

Stater der spansk eller portugisisk er offisielle språk

Tidligere spanske og portugisiske "kolonier"

Hva dette emnet skal handle om

- Historien til de delene av verden der spansk og portugisisk er utbredte språk
- Fokus på Latin-Amerika på 1900-tallet
- Sette dagens latinamerikanske samfunn inn i ett større globalt og historisk perspektiv
- Rød tråd: fins det en iberisk verden?

En iberisk verden?

- Språk: Sapir-Whorf-hypotesen
- Rettssystem eller juridiske tradisjoner: romerretten, kanonsk rett (kirkerett) og
- Politisk kultur/ politiske tradisjoner
- Seksualitet, familieliv, intime og sosiale relasjoner
- Kulturmøter: urbefolkninger og samkvem med kolonister
- Mentaliteter?
- Økonomi: posisjoner i en framvoksende global kapitalisme?
- Eller kanskje det ikke gir mening å snakke om en iberisk verden i det hele tatt...

De to store spørsmålene:

- I hvor stor grad er iberiske og latinamerikanske samfunn like hverandre?
- Hvilke faktorer er det som forklarer likhetene og forskjellene mellom ulike iberiske og latinamerikanske samfunn?

Forelesningsplan

- Se <http://www.uio.no/studier/emner/hf/ilos/IBER1501/v12/undervisningsplan.html>
- **Introduksjon til den iberiske verden og Iberias middelalder (1)**
- **Iberiske imperier (2)**
 - *Oppdagelsene og erobringene*
 - *Koloniale strukturer*
 - *Opplysning, reformer, opprør og uavhengighet*
- **Spania og Portugal 1820 – 1975 (1)**
 - *Liberale og konservative*
 - *Diktatur*
- **Latin-Amerika på 1800- og 1900-tallet (5)**
 - Generelle perspektiver
 - Brasil
 - Mexico
 - Argentina
 - Colombia
- **Overganger til demokrati? (1)**

Læringsmål

1. **"Fakta"**: personer, hendelser, begreper
2. **Perioder**: hoved- og underperioder, kunne plassere dem i forhold til hverandre, kjenne til karakteristiske trekk
3. **Grunnsyn/perspektiver**: to svært forskjellige syn på iberisk og latinamerikansk historie og mange ulike tolkninger/ forklaringer av enkelte hendelser, fenomener

Eksamen

Se <http://www.uio.no/studier/emner/hf/ilos/IBER1501/v12/eksamen.xml>

og

<http://www.uio.no/studier/emner/hf/ilos/IBER1501/Eksamensoppgaver/Eksamensoppgaver.xml>

- Fire timers skriftlig skoleeksamen 7. juni
- To deler:
 - Kortsvarsoppgaver: jf. "fakta"
 - Essay: forklaringer/ perspektiver (drøfting)

Den iberiske halvøy til 1492: periodisering

- Før-romersk tid (til ca. 200 f. Kr)
- Romertiden (ca. 200 f. Kr – ca. 400 e. Kr)
- Middelalderen (ca. 400 e. Kr – 1492)

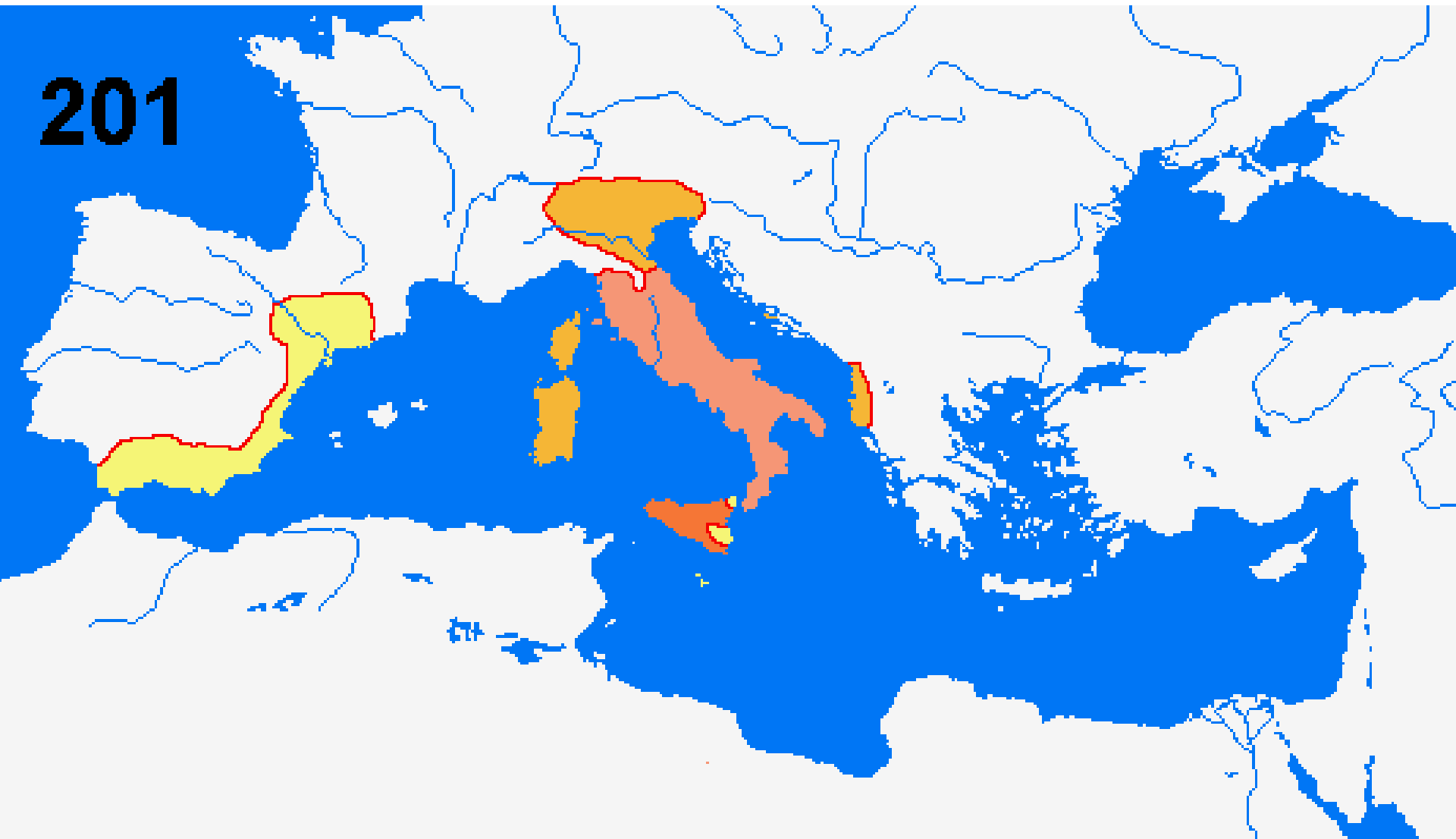
Førromersk tid, til 200 f Kr

- Yngre steinalderkulturer (3000 f. Kr)
- Jernalder (med kelterne) fra ca. 1000 f. Kr
- Fønikiske og greske bosetninger langs kysten fra samme periode:
 - skrift
 - mynter
 - mer avansert jordbruk
- Iberere, keltere og keltiberere

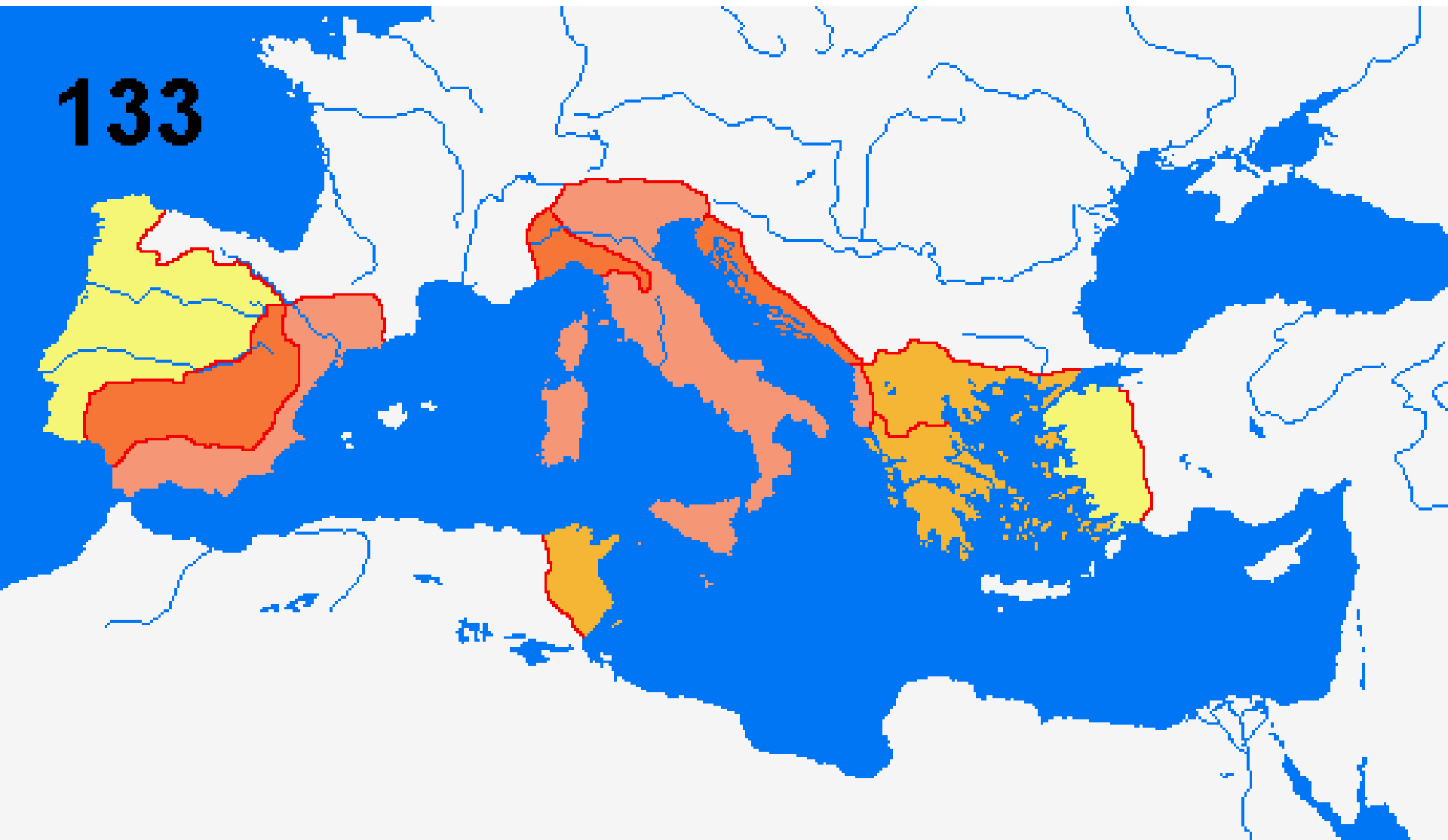
Romertiden

- Fra ca. 200 f. kr. Iberia (kalt Hispania) gradvis innlemmet i Romerriket .Viktige konsekvenser:
 - Provinser, administrative grenser, byer
 - Veier (infrastruktur)
 - Språk
 - Romerrett
 - Kristningen
- Romerrikets kollaps fra ca. år 400

Romerriket ca. 200 f. Kr

Romerriket ca. 133 f. Kr

ACHAIA	Subjugated 146 B.C.; detached from Macedonia 27 B.C.
AFRICA	Annexed 146 B.C.; Tripolis added ca. 105; Numidia formed Africa Nova, 46-27, then added to Africa Proconsularis.
AGRI DECUMATES	Area held by Rome ca. A.D. 74-263
ARMENIA	Annexed and held A.D. 114-117
BITHYNIA ET PONTUS	Bithynia a province from 74 B.C.; Pontus added 65.
CYRENAICA	Bequeathed to Rome 96 B.C.; province 74.
CAPPADOCIA	Annexed A.D. 17; in 70 joined to Galatia until Trajan.
DACIA	Province A.D. 106-ca. 275. Divided into two (Inferior and Superior) ca. 116 and into three (Porolissensis) before 133.
GALATIA	Annexed 25 B.C.; extended 7 B.C.; A.D. 63 and 72, but reduced under Trajan and in 137.
GALLIA	Narbonensis annexed ca. 121 B.C. Transalpine conquered by Caesar 58-50; divided into provinces by Augustus.
GERMANIA	Two military districts along the Rhine from A.D. 17; re-organized by Domitian.
HISPANIA	Two provinces (Citerior and Ulterior) 197 B.C. Under Augustus Citerior extended (as Tarraconensis) and Lusitania organized.
ILLYRICUM	Dalmatia controlled by Rome since 167 B.C. Illyricum a province 27 B.C. Frontiers defined A.D. 10.
JUDAEA	Controlled by Rome from 63 B.C. Roman province A.D. 6-41 and 44-70. Re-organized in 70; renamed Syria Palaestina in second century.
MESOPOTAMIA	Province A.D. 115-117, and from ca. 165 and intermittently in third century.
MOESIA	Conquered 29 B.C.; province A.D. 6; divided into two by Domitian.
PANNONIA	Divided into two by Trajan
SYRIA	Annexed 64 B.C. It included Judaea (63-40 B.C.), Commagene (A.D. 17-38 and after A.D. 72), and Damascus and Palmyra in A.D. 106. Divided into two in 198.

THE ROMAN EMPIRE IN THE SECOND CENTURY A.D.

- Roman Empire in the 2nd century A.D.
- Provincial frontiers
- Areas that were part of the Empire for relatively short periods

19 B.C. Year in which the territory became a province; for further details see Inset

Den iberiske halvøy til 1492: periodisering

- Før-romersk tid (til ca. 200 f. Kr)
- Romertiden (ca. 200 f. Kr – ca. 400 e. Kr)
- **Middelalderen (ca. 400 e. Kr – 1492)**
 - Folkevandringene og Regnum Hispaniae
 - Al-Andalus og mauriske riker
 - Reconquista og framveksten av Portugal, Castilla og Aragon

Middelalderen I: Folkevandringene og Regnum Hispaniae

- Regnum Hispaniae: (453-711)
 - Ruralisering, føydalisering, befolkningsnedgang
 - En ny politisk kultur
 - Kristningen, kirkens makt
 - Lovutvikling: Liber judiciorum (=dommernes bok), senere kalt Fuero Juzgo

Cantabrians

Gallaecia

Suevi

Tarraconensis

Visigoth

Lusitania

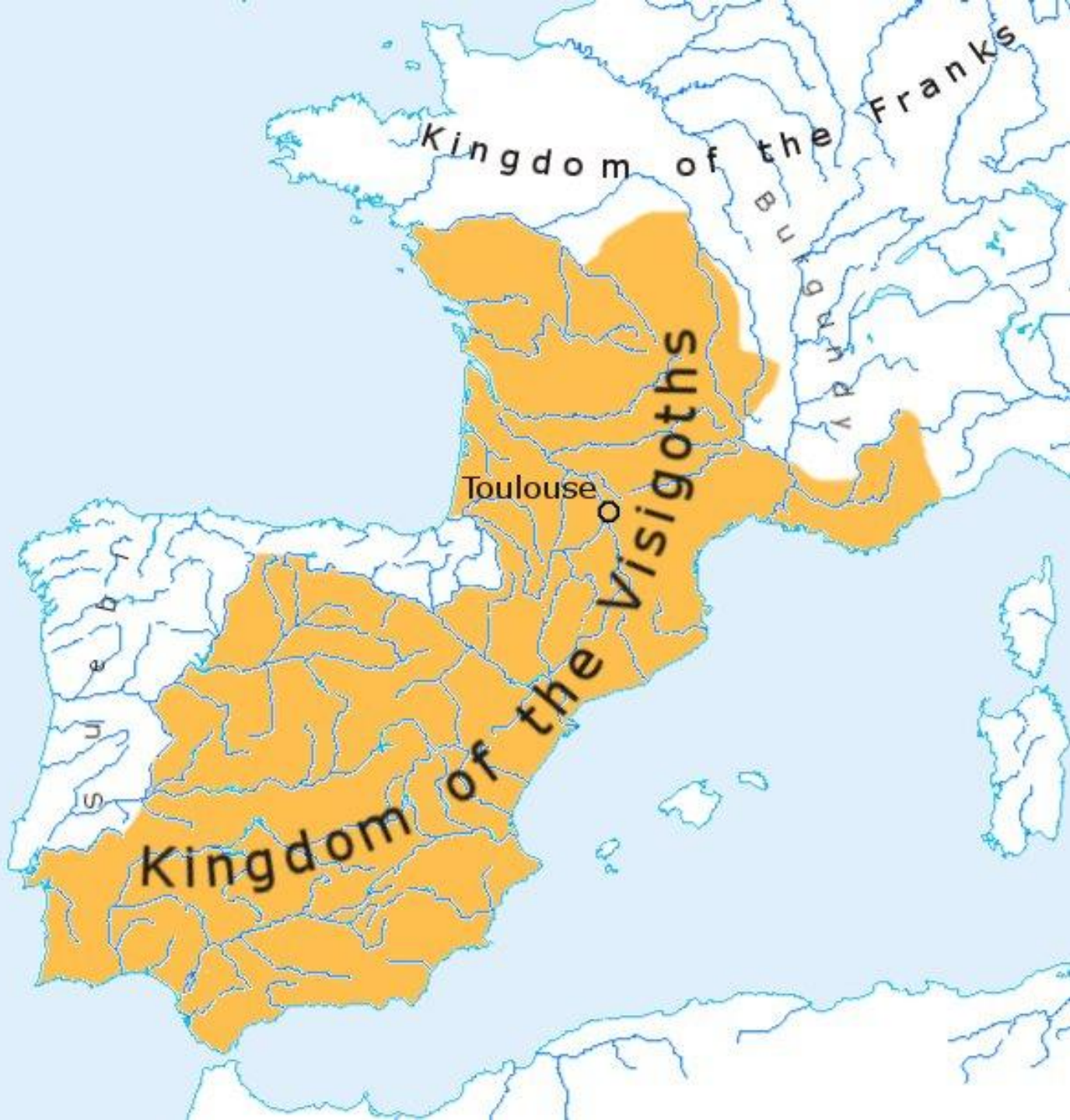
Cartaginensis

Baetica

Balearica

Byzantines

- Byzantine Empire
- Cantabrians and Vascons
- Suevi Kingdom
- Visigoth Settlers
- Visigoth Settlers
- Visigoth Kingdom

Det vestgotiske kongedømmet på begynnelsen av 500-tallet e.kr

Den iberiske halvøy til 1492: periodisering

- Før-romersk tid (til ca. 200 f. Kr)
- Romertiden (ca. 200 f. Kr – ca. 400 e. Kr)
- Middelalderen (ca. 400 e. Kr – 1492)
 - Folkevandringene og Regnum Hispaniae
 - **Al-Andalus og mauriske riker**
 - Reconquista og framveksten av Portugal, Castilla og Aragon

Islams ekspansjon på 600- og 700-tallet

632 (Death of Muhammad) 656 733

Al-Andalus og det mauriske Iberia

- Emiratet "Al-Andalus" (h.stad Quatabah)
- Kalifatet (929-1031)
- Taifas, almoravider, almohader (1031-1248)
- Granada (til 1492)

© 1994 Encyclopaedia Britannica, Inc.

CHRISTIAN STATES

- Pyrenean enclaves
- Kingdom of León

ISLĀMIC STATES

- Kingdom of Navarre
- County of Barcelona

ISLĀMIC STATES

- Umayyad Emirate
- Umayyad Emirate of Al-Andalus

 Kingdom of León and Castile	 Kingdom of Aragon and neighbouring principalities	MUSLIM EMIRATES		
 Kingdom of Navarre	 County of Barcelona	1 Badajoz	4 Albarracín	7 Cordova
		2 Toledo	5 Valencia	8 Seville
		3 Saragossa	6 Granada	9 Málaga
				10 Algarve

Den iberiske halvøy til 1492: periodisering

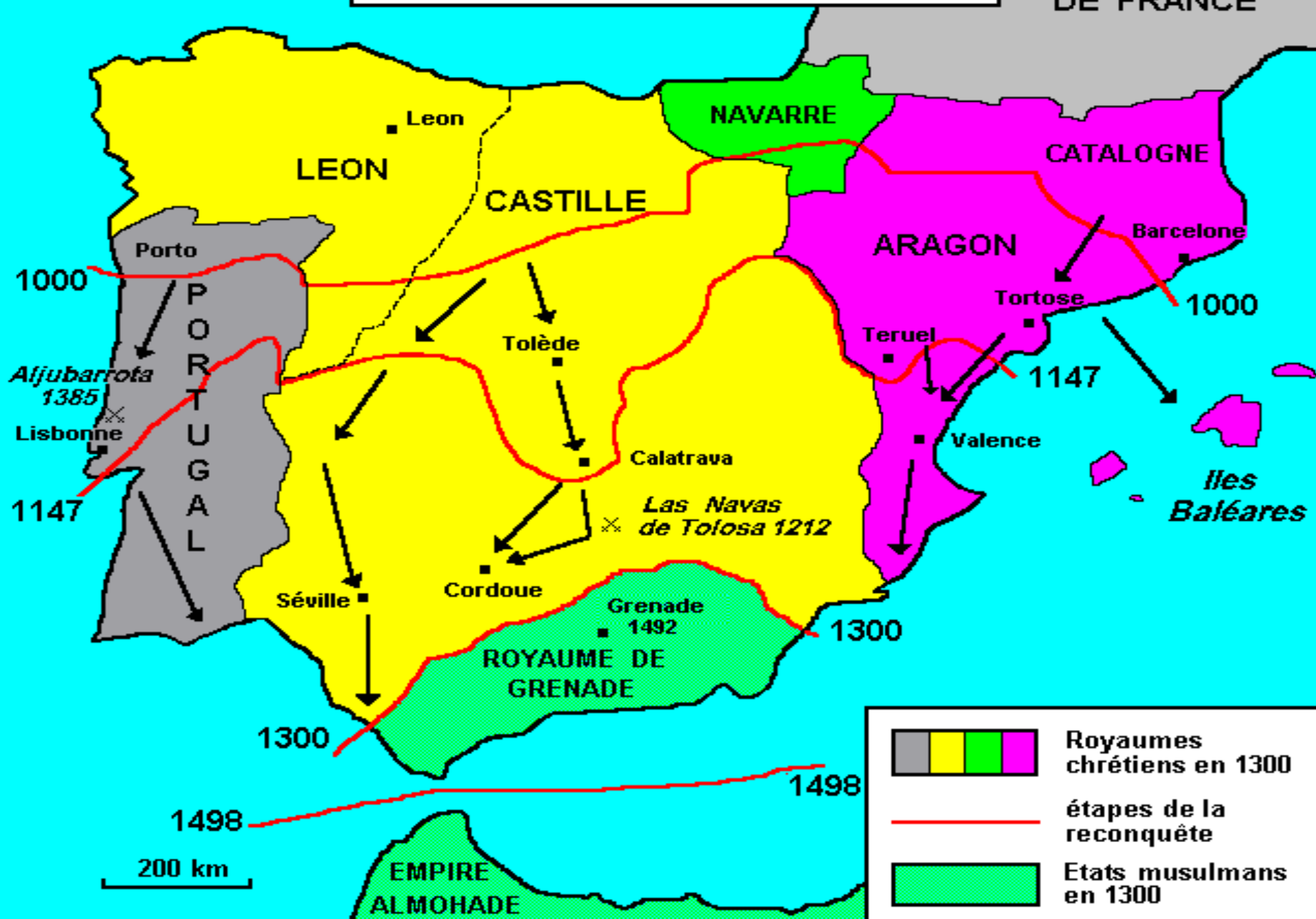
- Før-romersk tid (til ca. 200 f. Kr)
- Romertiden (ca. 200 f. Kr – ca. 400 e. Kr)
- Middelalderen (ca. 400 e. Kr – 1492)
 - Folkevandringene og Regnum Hispaniae
 - Al-Andalus og mauriske riker
 - **Reconquista og framveksten av Portugal, Castilla og Aragon**

Framveksten av Portugal, Castilla og Aragon

- Reconquista vs Convivencia
- Drømmen om Regnum Hispaniae og hellig krig
- Høymiddelalderens økonomiske vekst

LA RECONQUISTA

ROYAUME DE FRANCE

Kingdoms of Iberia

in the late 1400s

1276-1364
To France, 1462

Dates given are for the fall of the city.
Granada itself falls in 1492 ending the Kingdom